
GREEN DEAL

Puitesopimus kevyiden
muovisten kantokassien kulutuksen
vähentämiseksi (Muovikassisopimus)

1

OSAPUOLET

Tämän sopimuksen osapuolet ovat valtion puolesta ympäristöministeriö (jäljempänä ministeriö) sekä kaupan alan puolesta Kaupan liitto ry (jäljempänä liitto). Yksittäinen yritys sitoutuu tähän sopimusjärjestelmään liittymällä yhteiskuntasitoumukseen erillisellä liittymisasiakirjalla kohdan 4 mukaisesti.

2

LÄHTÖKOHDAT JA MÄÄRITELMÄT

Valtioneuvoston hyväksymässä Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmassa 2016–2021 esitetään Itämeren roskaantumisen vähentämiseksi toimenpide-ehdotusten laatimista erityisesti muoviroskan vähentämiseksi. Roskaantumisen vähentämiskohteina tulisi toimenpiteissä tarkastella muun muassa muovipakkausten ja -pussien käyttöä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 94/62/EY pakkauksista ja pakkausjätteistä (muutettuna direktiivillä (EU) 2015/720, jäljempänä pakkausjätedirektiivi) säädetään toimenpiteistä muovisten kantokassien kulutuksen vähentämiseksi. Pakkausjätedirektiivin mukaan jäsenvaltiot voivat saattaa muovisia kantokasseja koskevat 4 artiklan 1 a kohdan säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöään toimivaltaisten viranomaisten ja asianomaisten toimialojen välisillä sopimuksilla.

Sopimuksessa tarkoitetaan

- *muovilla* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006 3 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu polymeeria, johon on saatettu lisätä lisäaineita tai muita aineita ja joka soveltuu kantokassien pääraakeneosaksi;
- *muovisilla kantokasseilla* kantokahvallisia tai kantokahvattomia muovista valmistettuja kantokasseja, joita tarjotaan kuluttajille tavaroiden tai tuotteiden myyntipisteessä;
- *kevyillä muovisilla kantokasseilla* muovisia kantokasseja, joiden paksuus on alle 50 mikronia;
- *ohuilla muovisilla kantokasseilla* muovisia kantokasseja, joiden paksuus on alle 15 mikronia ja joita ei tarvita hygieniasyistä tai joita ei käytetä irtomyynnissä olevien elintarvikkeiden pakkauksina;
- *erittäin kevyillä muovisilla kantokasseilla* muovisia kantokasseja, joiden paksuus on alle 15 mikronia ja joita tarvitaan hygieniasyistä tai joita käytetään irtomyynnissä olevien elintarvikkeiden kuluttajapakkauksina silloin, kun niiden käyttö auttaa ehkäisemään elintarvikkeiden hävikkiä;
- *myyntipisteellä* paikkaa, jossa kuluttaja maksaa ostoksensa kaupan toimipisteessä
- *vähittäiskaupalla* kulutushyödykkeiden kauppaa;
- *yhteiskuntasitoumuksella* Suomen kestävän kehityksen toimikunnan hyväksymää tulkintaa kestävän kehityksen pitkän aikavälin visiosta, periaatteista ja tavoitteista. Yhteiskuntasitoumus toimii tavoitekehikkona eri toimijoiden strategia- ja ohjelmatyölle;
- *toimenpidesitoumuksella* hallinnonalojen ja muiden yhteiskunnallisten toimijoiden, kuten yritysten, kuntien, järjestöjen, oppilaitosten ja paikallisten toimijoiden sitoumuksia toimenpiteistä, joilla toimijat sitoutuvat omalta osaltaan edistämään yhteiskuntasitoumuksen tavoitteiden toteutumista.

3

SOPIMUKSEN TAVOITTEET

Sopimuksella sovitaan yhteistoiminnasta niiden toimenpiteiden toteuttamiseksi, joita pakkausjätedirektiivi edellyttää kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen vähentämiseksi. Sopimuspuolet katsovat, että sopimuksen perusteella yrityksissä toteutetuilla ja toteutettavilla toimenpiteillä huolehditaan niiden muovisten kantokassien käytön vähentämisvaatimuksista, jotka sisältyvät direktiiviin.

Sopimuksen tarkoituksena on sopia vähittäiskaupan vapaaehtoisista toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että pakkausjätedirektiivin kevyiden muovisten kantokassien kulutusta koskevat vähentämistavoitteet Suomessa saavutetaan. Tämän sopimuksen tavoitteena on, että siihen perustuvilla toimenpiteillä osaltaan pannaan täytäntöön edellä mainitussa säännöksessä määritettyä tavoitetta, jonka mukaan kevyiden muovisten kantokassien vuosittaisen kulutuksen taso ei ylitä 40 kevyttä muovista kantokassia henkeä kohti 31.12.2025 mennessä. Tavoitteisiin ei sisälly erittäin kevyiden muovisten kantokassien käyttömäärät.

4

SOPIMUSALAT

Kaupan alan muovikassisopimukseen voivat liittyä yhteiskuntasitoumuksen kautta pääsääntöisesti kaikki ne vähittäiskaupan alan yritykset, joilla on yksi tai useampi toimipaikka Suomessa.

Tavoitteet

Kaupan alan yritys sitoutuu toteuttamaan toimenpiteitä edellä kohdassa 3 kuvatun tavoitteen saavuttamiseksi.

Lisäksi yritys sitoutuu liittymään Kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumuksen ja tekemään toimenpidesitoumuksen koskien muovisten kantokassien kulutuksen vähentämiseen tähtäviä toimenpiteitä.

Yrityksen liittyminen sopimusjärjestelmään

Yritys liitetään sopimusjärjestelmään, kun se on tehnyt hyväksytyt toimenpidesitoumuksen kevyiden muovisten kantokassien vähentämiseksi ja ilmoittanut Kaupan liittoon liittymisestään yhteiskuntasitoumuksen.

Yrityksen tavoitteet

- Kaupan yritys päättää itse toimenpiteistä ja niiden toteutustavasta liittymällä yhteiskuntasitoumuksen. Toimenpiteisiin tulee kuulua toimenpiteitä ainakin seuraavista asiakokonaisuuksista:
- neuvonta- ja valistus kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen vähentämiseksi ja roskaantumisen ehkäisemiseksi;
- kevyiden muovisten kantokassien maksullisuuden varmistaminen;
- luovutaan myyntipisteessä ohuiden muovisten kantokassien ilmaisesta jakelusta itsepalveluna.

5

ALLEKIRJOITTAJAOSAPUOLTEN VELVOITTEET

5.1 Liitto

Liiton velvoitteet liittyvät kaupan alan yleisen toimenpideohjelman toimeenpanoon.

Tavoitteiden saavuttamiseksi liitto:

- kannustaa ja opastaa yrityksiä liittymään muovikassisopimukseen sekä osallistuu sopimusjärjestelmän käyttöönottoon;
- tukee kaupan alan neuvonta- ja valistuskampanjoita muovisten kantokassien kulutuksen vähentämiseksi;
- seuraa toimenpideohjelmaan liittyneiden yritysten muovikassien vähentämisvelvoitteiden toteutumista yhdessä tuottajavastuun valvontaviranomaisen kanssa;
- perustaa tarvittaessa ohjausryhmän ohjaamaan ja seuraamaan toimenpideohjelman toimeenpanoa;
- vastaa sopimustavoitteiden seurantaan liittyvien tietojen toimittamisesta ministeriölle;
- osallistuu yhteiskuntasitoumusjärjestelmän kehittämiseen tämän puitesopimuksen toimeenpanon osalta yhdessä ministeriön ja tähän sopimukseen liittyvien yritysten kanssa.

5.2 Ministeriö

Tavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon vuosittain käytettävissä olevat määrärahat ministeriö:

- sitoutuu arvioimaan kolmen (3) vuoden kuluttua sopimuksen tekemisestä mainittujen toimenpiteiden tehokkuutta kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen vähentämisessä ja roskaantumisen ehkäisemisessä. Jos arviointi osoittaa, että toteutetut toimenpiteet eivät ole tehokkaita, ympäristöministeriö tarkastelee muita mahdollisia keinoja kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen vähentämiseksi;
- osallistuu yhteiskuntasitoumusjärjestelmän kehittämiseen tämän puitesopimuksen osalta yhdessä liiton ja tähän sopimukseen liittyvien yritysten kanssa;
- tukee neuvonta-, koulutus- ja kokeiluhankkeita ja niiden toteuttamista yhdessä muiden sopimusosapuolten kanssa.

6

RAPORTOINTI

Ministeriö ja liitto määrittelevät vuoden 2016 loppuun mennessä menetelmät, joiden perusteella tavoitteiden saavuttamista seurataan ja raportoidaan. Yritykset raportoivat tehdyistä toimenpiteistä vuosittain yhteiskuntasitoumusjärjestelmässä.

7 JOHTORYHMÄ

Ympäristöministeriö nimittää johtoryhmän kolmeksi (3) vuodeksi kerrallaan. Johtoryhmään on kuuluttava edustajia sekä ministeriöstä että liitosta.

Johtoryhmän tehtävänä on seurata ja edistää sopimustavoitteiden toteutumista:

- arvioimalla kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen tason henkeä kohti sopimuskauden alussa;
- seuraamalla raportoitujen kevyiden muovisten kantokassien kulutusmääriä vuosittain;
- varmistamalla omalta osaltaan raportoitujen kevyiden muovisten kantokassien kulutusmäärätietojen oikeellisuus;
- osallistumalla sopimuksen tavoitteisiin tähtäävien toimenpiteiden kehittämiseen;
- osallistumalla neuvontaan ja tiedotukseen.

8 SOPIMUKSEN KESTO JA IRTISANOMINEN

Tämä sopimus tulee voimaan, kun se on allekirjoitettu ja on voimassa 31.12.2025 asti.

Mikäli vuodelle 2025 asetettujen tavoitteiden saavuttaminen vaikuttaa kohdan 5.2 mukaisen arvioinnin perusteella epätodennäköiseltä, ministeriö valmistelee ehdotukset muutoksista, jotka koskevat jaksoa 2021–2025. Samalla sovitaan siitä, miten muutokset toteutetaan yhdessä sopimusosapuolten kanssa.

ALLEKIRJOITUKSET

Helsinki
31.10.2016

Kimmo Tiilikainen
Maatalous- ja ympäristöministeri
Ympäristöministeriö

Juhani Pekkala
Toimitusjohtaja
Kaupan liitto ry